

Megjelent!

www.fono.hu
webbolt.fono.hu

FONO
webbolt

Lajkó
Félix
mező • field

Rendhagyó
Prímástalálkozó II.

Szerda 2
Magyarszentivány
Mezőkölpény

Demeter Erika
Édes ének

FELSÜTÖTT A NAP AZ ÉGRE

Magyar népdalok
Rosonczy-Kovács Mihály
válogatásában

Rosonczy-Kovács Mihály bölcész, városi népzeneész, a Fonó munkatársa olvasmányos, hiánypótló, éneklésre buzdító – vagyis egyszerre nagyon hasznos és színvonalas – kötetet szerkesztett a magyar népzénéről. A fiatal szerző a Pázmányon történelem-angol, majd olasz szakra járt, és – gyerekkori hegedűtanulmányok után – egy 2003-as kalotaszegi szilveszteren kötelezte el magát végleg a magyar népzene mellett. Nem akart tudományos könyvet írni – ezt az MTA BTK Zenetudományi Intézet, illetve a Hagyományok Háza munkatársai szerencsére folyamatosan megteszik –, munkája azoknak szól, akik (mint az előszóból kiderül) „szeretnek énekelni, szeretnek együtt mulatni a barátaikkal, nem félnek megénekelni az érzéseiket, akár egy vidám borozáshoz való dallal, akár egy lélektisztító balladával. És azoknak, akik szeretnék megtalálni vagy felfrissíteni kedvenc népdalaikat”. A több tízezer dallamot magában foglaló kárpát-medencei folklórkincsből kiválasztott 150 népdalt, amelyek kilenc kisebb tájegységet reprezentálnak. A kötetben a Dunántúlt a somogyi vidék, a Felföldet Zoboralja, az Alföldet a dél-alföldi régió és

Szatmár; Erdélyt négy tájegység (Kalotaszeg, Mezőség, Székelyföld, Gyimes) képviseli, a kilencedik pedig a sok évszázados, szinte teljesen önállóan fejlődő népzenei hagyománnyal rendelkező Moldva. Az egyes fejezeteket szépirodalmi idézet, majd történelmi-földrajzi leírás nyitja, ezután következnek a népdalok, a végén pedig egy-egy, az adott tájegységre különösen jellemző hangszer bemutatása. Gyakorló népzeneészek, táncmuzsikusok is megszólalnak a kötetben, akiknek személyes élményei által közel kerülhetünk olyan tájakhoz és emberekhez, akikről nagyvárosi környezetben élve sajnos már-már megfeledkeztünk. Ez a szerkezeti felépítés kellő változatosságot biztosít, miközben a kötet gerincét természetesen a – szépen, világosan, tiszta kottaképpel – lejegyzett népdalok biztosítják. És akkor még nem beszéltünk Somogyi Győző illusztrációiról,

Móser Zoltán fényképeiről, amelyek mind-mind azt az érzést erősítik: ennek a csodálatos kincsnek a harmadik évezredben is élnie kell! Retkes Áttila

Magyar Napló/Írott Szó Alapítvány/Hagyományok Háza, 2013.
528 oldal

„Ez ma már történelmi zene”

Negyvenedik születésnapjára készül

a Vujicsics Együttes

Fotók: Tóth László

Csaknem negyven éve ápolja és népszerűsíti itthon és világszerte a délszláv népzene-t a Pomáz szülöttének, Vujicsics Tihamérnak nevét viselő Vujicsics Együttes. A filmes, színházi és rádiós produkciónokban is gyakran szereplő, számos szakmai díjjal elismert zenekar alapítói, Borbély Mihály és Eredics Gábor idézik a múltat, vázolják a közeljövőt.

• Bencsik Gyula

Gramofon: *A délszláv, elsősorban szerb és horvát népzene hagyományainak ápolására alakultatok 1974-ben. Ez mennyire sikerült az elmúlt közel négy évtizedben?*

Borbély Mihály: A hetvenes években indult a táncházmozgalom, mi pedig örültünk, hogy mint akkori fiatalok, együtt tehetünk valamit a népzenei és néptánc-hagyományok felfedezéséért, és persze szerettünk ebben az inspiratív közegben muzsikálni. Amikor a pomázi nemzetiségek hagyományai köré szerveződött táncegyüttes fiatal népzene-szeket keresett, lelkesen csatlakoztunk. Játsoztunk ma-

gyar, román, szlovák, sváb, cigány népzene-t. Hogy a szerb muzsika lett a hangsúlyos, abban nagy szerepe volt – a származási gyökerek mellett – a helyi illetőségű Vujicsics Tihamérnak, valamint annak, hogy e zenének volt azon a környéken a legjelentősebb élő hagyománya. Bár horvátok nem éltek Pomázon, természetes volt, hogy az ő dalaikat is játsszuk.

G: *A Balkánnak azon a részén még él néhány népcsoport: szlovének, bosnyákok, macedónok. Az ő zenéiket is megszólaltattátok?*

Vizeli Balázs hegedűs és Eredics Gábor zenekarvezető

B. M.: Ízelítőnek repertoáron volt az összes Magyarországon élő délszláv népcsoport muzsikája, amiből a horvát önmagában is gyűjtőfogalom, hisz azon belül a sokácot, bosnyákok, bunyevácot, a Dráva-mentit egyaránt szeretjük. Az volt a célunk, hogy az egyes népcsoportok zenéi hitelesen szólaljanak meg, ezért a hangszereket is igyekeztünk ehhez igazítani. Az egyik pillanatban fúvós hangszereken játszottunk, harmonikával, dobbal; a következőben már tambura és hegedű szólt. Éjt nappallá téve hallgattuk a különböző felvételeket, és tanultuk a megfelelő hangszerkezelést.

G: Az általad is használt klarinét és szaxofon nem kifejezetten népi hangszerek.

B. M.: A hagyomány rengeteget változik az évszázadok alatt. Ennek megfelelően a klarinét már-már nevezhető népi hangszernek, a macedónoknál és szerbeknél egyaránt fontos instrumentummá vált az idők során. A szaxofon persze más, bár ezen a hangszeren is lehet az archaikus játékot átörökíteni. Ugyanakkor a szaxofonnal nagyjából egyidős harmonikát például abszolút tradicionális hangszernek tartják a délszláv népek. Az, hogy egy instrumentum szervesen illeszkedik-e egy nép zenéjébe, elsősorban az adott zeneszerző szám mindennapi használatán múlik. A Vujicsics Együttes hagyományos délszláv népzenet játszik – elsősorban magyarországit, vagyis az itt élő szerbek és horvátok muzsikáját.

G: A dvojnica viszont mindenképpen autentikus hangszernek tűnik.

B. M.: Igen. A szerbek és horvátok által is használatos, kedvenc hangszere az egyetlen fából kifaragott egyszerű kettős furulya. Nagyszerűen lehet vele két szólamban játszani, hisz mindkét csövén található játszólukak. A csángók által használt ikerfurulya hasonló, bár ott az egyik csövön csak alaphang szólaltatható meg. Nem csak népzeneben alkalmazom a dvojnícét. Jazzben roppant különleges hatást lehet vele elérni, és ez a többi autentikus népi hangszerre is igaz.

G: Milyen forrásokból táplálkozik a muzsikátok?

B. M.: Azt szoktuk hangzatosan mondani, hogy Vujicsics Tihamér, Bartók Béla és a saját gyűjtéseink képezik a repertoárunkat. Két zenésztársunk az egykori Jugoszláviában is folytatott gyűjtőmunkát. Vujicsics Tihamér öccse, Sztojan volt az, aki felhívta a figyelmünket Bartók 1912-es szerb gyűjtésére, amiből tavaly – a gyűjtőút centenáriuma – sokat vettünk műsorunkra. A kezdeti időkben csak tisztán autentikus zenét játszottunk. Ma már elfogadóbbak vagyunk a folklorizálódott műdalokkal szemben is. Ha ilyen dallamot játszunk, azt mindig elmondjuk előre a koncertjeinken.

G: Bécestől Londonig körbezenéltétek Európát, elsősorban annak nyugati felét. Mi az oka, hogy kevésszer jártatok a Balkanon, és keletebbre is alig?

B. M.: Ritkán, de koncerteztünk a volt Jugoszlávia területén is. Ottani rajongóink számára az volt érdekes, hogy

Borbély Mihály, a fafúvós hangszerek mestere

nem azokat a dalokat játszottuk, amelyeket az ottani muzsikások, hanem amiket a török elől egykor hozzánk menekült földijeik leszármazottai. Azok, akik az elszigeteltségben sok archaikus vonást megőriztek zenéjükben. Délén a divatosabb, műzenei megszólalás volt elterjedtebb. A délszláv háború, Jugoszlávia szétszakadása után jártunk ugyan néhányszor Szerbiában, de komolyabb turnénk nem volt azokon a területeken. Tőlünk keletebbre Kuvaitban koncerteztünk és a még sokkal távolabbi Ausztráliában, de elsősorban Nyugat-Európa volt az útirányunk.

G: Időközben megérkezett Eredics Gábor alapító zenekarvezető.

Eredics Gábor: Vizeli Balázson és Eredics Áronon kívül valamennyien – így kettőnk mellett Brczán Mirosláv, Eredics Kálmán és Szendrői Ferenc – alapítói vagyunk az együttesnek, s erre büszkék lehetünk. Meglehetősen ritka, hogy ilyen hosszú időn keresztül képes egy zenekar együttműködni, és ennek lelki és zenei haszna egyaránt kimutatható. Azoknál a szólamoknál például különösen, amelyek improvizatív jelleggel teljesítik ki a tamburazenekari hangzást.

G: A 21. században is megmaradnak a délszláv folklór zenéi és táncai?

B. M.: A globális tendenciák ellenére nincs olyan európai nép, amelynek a kultúrája nyomtalanul elveszne. Azoknak a zenei értékeknek, amelyeket közvetítünk, megvan a talaja és a közönsége is, amit a délszláv muzsika terén mi sem bizonyít jobban, mint az utánunk következő generáció képviselőiből, a családtagokból alakult Söndörgő zenekar népszerűsége. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen működő Népzene Tanszék is a továbbélés biztosítéka. Hogy ez a kultúra miként él tovább a kis falvakban, a természetes közegében, az már nehezebb kérdés.

E. G.: Ez ma már történeti zene. Nem kell attól tartanunk, hogy ha a néprajzi hordozó közege, a hajdani életmód megváltozik, törvényszerűen megszűnnek a kulturális értékek is. A negyven éve indult táncmuzika mozgalom is ezt bizonyítja – annak ellenére, hogy az írott zenei kultúrához képest kétségtelenül esendőbb a néphagyomány hordozói közege. Szerencsére Magyarországon jelentős archívumok állnak rendelkezésre. A gyűjtők olyan – napjainkban is gyarapodó – hangzóanyag-bázist teremtettek, ami nemcsak megőrzi a népzenei, de első forrásból származó hangzó fedezetét is adja a magát zenei anyanyelvén is kifejezni akaró, erre fogékony ifjúság törekvéseinek.

G: Színházi, filmes és rádiós munkákból mit emelnének ki?

E. G.: Különleges felkérések voltak a szerb és horvát írók műveinek fordításaiból készült rádiójátékok, amelyekhez zenét szereztünk és szolgáltatunk. Ivo Andrić Híd a Drinán (2000) vagy Ivo Bresan Díszvacsoara a temetkezési vállalatnál (1980) című művének adaptációi felejthetetlen munkák voltak. Enyedi Ildikó Az én XX. századom című filmjéhez egy afféle „műkölőt” kerestünk, hogy kifejezzük a nemzeti érzület akkori, nem kifejezetten autentikus forrásokra épült felbuzdulását. Az volt az izgalmas ezekben a felkérésekben, hogy egyszerre kívántunk hűek maradni a tradíciókhoz, és megfelelni annak a funkciónak, amelyet a zenének adott esetben – a rendezői elvárás szerint – be kellett töltenie.

G: Milyen projektekben vesztek részt a közeljövőben? Készültek-e valamilyen különlegességgel a negyvenedik évfordulóra?

E. G.: Idén a Hej, barátom! című, rendhagyó koncerttel indult számunkra az évad a pécsi Kodály Központban, aminek a vendége Szörényi Levente volt. Éppen az ellenkezője történt annak, mint ami a világzene háza táján szokott: nem az elektromos hangszerek nyomultak be a népzenebe, hanem úgymond népzeneisítettük a régi Illés-számokat. Észrevettük, hogy az ismert dalok tamburáért, hegedűért, furulyáért, harmonikáért kiáltanak. Odatettük hát ezeket Levente gitár- és énekhangja mellé. Nagy sikere volt a produkciónak; olyannyira, hogy meghívták a szeptemberi Budavári Borfesztiválra és Újvidékre is. Jövőre tervezzük negyvenéves működésünk antológiaszerű összefoglalását.

B. M.: Például megjelentetni lemezen a korai hangfelvételeinket. Számítunk azon barátaink segítségére is, akik régi koncerteken kismagnóra rögzítették néhány elfeledett számunkat. Szeretnénk egy nagyszabású jubileumi koncertet adni valamely reprezentatív koncertteremben, ahol a kezdeti évek óta nem játszott számokat is betennénk a repertoárba. Természetesen színpadra hívjuk azokat a hangszeres szólistákat és énekeseket, akik egykor rendszeresen közreműködtek nálunk, de idős mestereinket, fiatal tanítványainkat is.

A zenekar honlapja:

www.vujicsics.hu

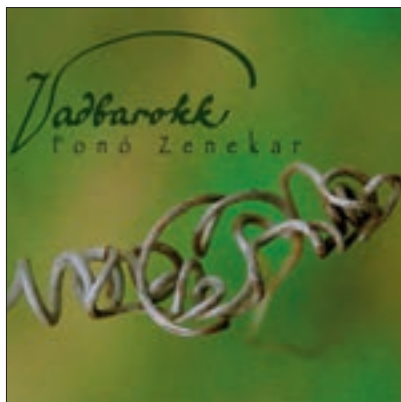
**CIMBALIBAND:
SZÍVTÁNC**

A kevesebb néha több – nekem legalábbis ez jutott eszembe a Cimbaliband új lemezéről, amely tulajdonképpen a többnemzetiségű Fricska táncegyüttessel közösen készített zenés-táncos produkciójuk zenei anyagát tartalmazza. Az album mindössze félórányi zenét tartalmaz, egy kivétellel pörgős számokat, amelyekről némi túlzással akár azt is mondhatnánk, hogy egy kaptafára készültek. Persze más dallamokkal, de mégis nagyjából ugyanazt a virtuóz tempót képviselik, hasonló hangszereléssel, egyenritmussal. Az egy üdítő kivétel, a „Napom, napom” a Heveder Banda érdekes harmónia-menetekkel tarkított feldolgozása, amelyet a Cimbaliband kissé tovább alakított, ez tehát végül is nem saját szám. Mindemellett a lemez anyaga nem rossz, számos érdekes ötletet, dallamhazásitást és műfaji határok mentén keresgélést találunk, jó érzékkel találják meg a közös nevezőt a könnyűzenei stílusok és a népzenei táncformák között. Összességében mégis az a kép alakult ki bennem, hogy a hangzás feldúsítására alkalmazott elektronikus hangszerek túlsúlya és a „mindenáron” virtuozitásra törekvés elnyomták a Cimbaliband egyébként kiváló népzenei tudását, mivel abból nem sok érvényesült. Ahogy az sem válik előnyükre, hogy ezúttal mindent „balkánosítanak”, a szatmári friss csárdásból egyébként ötletesen átemelt, népzeneész körökben rendkívül népszerű dallammenet is elveszti eredeti, magyaros jellegét. Így a világzene tucatrétegéhez közelítenek, és elhomályosítják azt az egyéni, értékes hangszínt, ami korábban megkülönböztette őket a legtöbb középszínvonalú próbálkozástól. Nyilván a tánc és a Fricska táncstílusának aránytalan hatása az oka, de a tanulság az, hogy speciális produkció során is illik megőrizni az egyéniséget.

Kiss Eszter Veronika

Fonó Budai Zeneház
FA 276-2

**FONÓ ZENEKAR:
VADBAROKK**

Bár Magyarország nem tartozott a „barokk nagyhatalmak” közé, még világszerte számon tartott korabeli zeneszerzőt sem tudhatunk magunkénak, a török hódoltságot nyögve mégis nálunk maradt meg egyedül a barokk zene hagyománya a folklórban. Óriási hatása a mai napig tart: a vonószene-kari felállástól kezdve a díszítési megoldásokon át egészen a hangszerjáték technikáját alapjaiban a barokk kor stílusa határozza meg. Különösen igaz ez Kalotaszegre, ott ugyanis még bizonyos tánc típusokban a dallamképzés is a barokkot idézi. Nem véletlen, hogy legényessel indul és azzal is zárul a Fonó zenekar Vadbarokk című lemeze, amely nem kevesebbre vállalkozik, mint hogy zenetörténeti igényességgel mutassa fel a barokk „vad” – vagyis a folklórban megőrzött – hajtásait szerte a Kárpát-medencében. Az első „legényes” valójában Bach d-moll kettősversenyének egy részlete, amely a virtuóz kalotaszegi férfi szólótánc stílusában szólal meg, a záró szám pedig egy valódi legényes, amelyet viszont historikus muzsikusok segítségével szólaltatnak meg hegedűn, viola da gambán, csembalón és cinken, bizonyítva a két stílus szoros rokonságát. Hallunk katonaezenekeket kobozzal, amely a végvári vitézek hangszere volt, dudát, amely az egész dallamképzésre kihatott, mezősegi dallamokat, ahol még a harmonizálás is sajátos jelleget öltött, csíksomlyói búcsús moldvai csángó éneket, a Rákóczi-szabadságharc emlékét hordozó nótákat, valamint kódexekben, tabulatúrák könyvekben és a népi emlékezetben megőrzött dallamokat. A barokk magyar népzenei hatásáról a szakmában sokan és sokszor beszélnek, a szélesebb tömegekhez azonban ez nem igazán jut el, s talán ezért is olyan nagy jelentőségű ez a szavak nélküli, tudományos igényű műsor.

Kiss Eszter Veronika

Fonó Budai Zeneház
FA 277-2

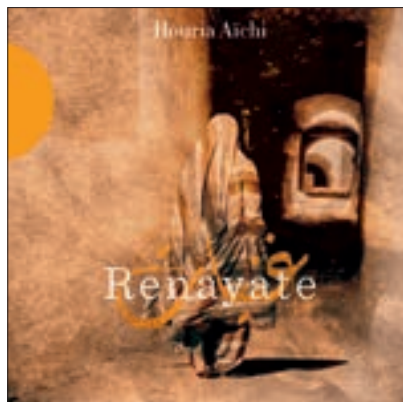
**BOTH MIKLÓS FOLKSIDE:
CSILLAGFÉSZEK**

Nagyon szépen kidolgozott zenéket hallhatunk. Kiváló hangszeres szólókat és igényes, elgondolkodtató szövegeket. („A házakban a fények, mint gyümölcsök, beértek...”) Nem múló szép pillanatokot szerez a hallgatónak Both sajátos hangvételű gitározása és éneklése. Rengeteg ötletet vonultatnak fel ritmikailag, hangszerelésben és előadásban egyaránt. Talán az egyetlen kifogásolható pontja az előadásnak, hogy az énekes nem valósítja meg a zenekar dinamikai íveit. Többször is előfordul, hogy a kíséret gyönyörű zenei ívet rajzol, a vokális szólam viszont „nem megy velük”. A másik érdekes dolog szintén az énekhanggal kapcsolatos, a magas hangoknál szinte minden alkalommal átmegy már-már falzettes regiszterbe. Ezt egyszer-egyszer érdekes hallani, de keresni kellene más hangszínt is, elsősorban magas, dinamikus, energiával teli hangot. Az egyes számokban remekül megvalósul a pop-folk-jazz zenék fúziója. Talán legkevésbé sikerül ez akkor, amikor Szokolay Dongó Balázs szinte autentikus módon játszik (pl. Kelj fel, napom), itt az összhang még nem jön létre igazán. Gyönyörű, ritkán hallható hangszíneket fedezhetünk fel Lukács Miklós cimbalmos játékában, elsősorban amikor „szőnyeget” terít a daltalhoz. Dés András és Novák Csaba tartoznak még a 2011-ben alakult Folkside-hoz, szintén nagyszerű zenei teljesítménnyel. Mindent egybevetve remek, érdekes lemezt hallhatunk kiváló szólolistákkal és jó zenekari együttjattékkal. Mind a kilenc számban van valami külön szeretnivaló, valami külön örülnivaló. És hadd dicsérjem meg még a külalakot, a megjelenést is: igényes, szép borító, lepreollószerűen kihajtogató kisérőfüzet. Akár ajándékba, meglepetésnek is ideális választás.

Pödör Eszter

Fonó Budai Zeneház
FA 280-2

HOURIA AÏCHI:
ENAYATE

Algériában napjainkban leginkább a két-három évtizede létrejött raï, a népies, modern popzene hódít, amelyben elektromos hangszereket is használnak. De akadnak még elkötelezett népzeneészek, például a nagyszerű Houria Aïchi énekesnő. Legújabb lemeze kissé rendhagyó, mivel nem az Aurès-hegység népdalkincsét tartalmazza, hanem átdolgozásokat. A tizenegy dalban egykori vagy kortárs algériai énekesnők előtt tiszteleg. Ha csak keveset ismerünk közülük, nem kell szégyenkezniük. Ezek az előadók ugyanis nem futottak be nemzeti vagy nemzetközi karriert, legfeljebb a franciaországi algériai diaszpórában. (Mind emigránsok.) A dalok szövegei felélik e nők szenvedését és boldogságát, ünnepeit, mindennapjait. Aïchi szimbolikusan ennek az egész népnek az asszonyaival vállal sorsközösséget. Nem próbálja meg utánozni énektechnikájukat, a sajátja épp eléggé kiforrott, hogy azt élvezzük ötven percen át. Zeneesztárisai kimagaslóan játszanak a különböző népi hangszereken, és rendhagyó módon a gitár és a zongora is fontos szerephez jut. Az albumnak – talán akusztikus hangzása miatt – van egyfajta nosztalgikus hangulata, hiszen a gyarmati korban is hegedű, banjo, gitár vagy zongora játszott a helyi repertoárt. A modernsége, európai szemlélete abban nyilvánul meg, hogy az átdolgozásokban rafinált zenei megoldásokat alkalmaztak, és jazzes hangszerszólókat is hallhatunk. A lemezen szereplő különböző hangulatú számok közül a negyedik (Nouar) sikerült a legjobban, ebben a kórus és a ney unisono dallamai a dobok ritmusaival és a zongora akkordjaival izgalmas, komplex keveréket alkotnak. Az internetet böngészve magunk is meggyőződhetünk róla, hogy Aïchit Európában is hatalmas tömeg ünnepli, legutóbb például a les Suds á Árlés fesztiválon.

Pödör Bálint

Accords Croisés – Karsay és Társa
AC 148

IVA BITTOVÁ

A hegedűs-énekesnő Iva Bittováról még nagyon keveset mondunk, ha azt állítjuk róla, hogy besorolhatatlan. Töretlenül halad egyéni útján, aminek jele, hogy az 1991 óta kiadott két tucat lemez után, most az ECM amerikai leányánál hozott ki szólólemezt – mármint olyat, amin egyedül ő szerepel. Bittová éneke közelebb áll a melódia felmutatásához, mint a dal előadásához, intonációja a beszédet mimeli, miközben nagyon is artisztikus és mélyen muzikális. De nem az éneklés érdekli, vagy nem magában: legfőbb ambíciója művészi pályáján a hegedű és az ének, néha más kísérő hangszer és az ének kettősének, játékanak, szerepcseréinek, drámaiságának bemutatása. Érdekes a viszonya a szöveghez is, hiszen Bittová nem a szövegből él, bár ezek döntő részét maga készíti. Egyaránt merít drámai jelenetekből, vagyis hétköznapi párbeszédet stilizált, perspektívába állított, időben kimerevített részleteiből, és lírai szövegekből: itt a harmadik darab például egy Gertude Stein-törredék.

De a legfantasztikusabb számomra, amióta először hallottam a Mediawave-en, hogy zenei ábrázoló művészete el tud szakadni a nyelvi korlátoktól. Nem értem a szöveget, de átélem dalait, és ez a különleges képessége olyan erős, hogy nem csak színpadon, hanem lemezen is érvényesül. Még arra sincs szüksége, hogy fantáziánkat a dalok címeivel indítsa el valamilyen irányba, a lemez csak a „törredékek” sorszáma tartalmazza, címeiket nem is adott neki szerző-előadójuk. Pedig az énekes mostanában legalább annyit tartózkodik az USA-ban, mint hazájában. Csehországban, ezért esetleg lehetett volna dalszerűbb, konvencionálisabb produkciókat várni tőle – de nem. Hamisítatlan, öntörvényű, ugyanolyan izgalmas, és kicsit talán még törekenyebb sugárzó nőiességében, mint volt.

Zipernouszky Kornél

ECM – Hangvető
ECM 2275

ANA MOURA:
DESFADO

Általában roppant nehéz dolguk van azoknak a művészeknek, akik egy nagyon hagyományos zenei műfaj – például az indiai szítárzene, a kubai bolero, a zöld-foki coladeira vagy épp a portugál fado – megújításán fáradoznak, és nem a könnyebb utat, a crossover csábító ígérétét választják. Egyszerre kell újat és unikálisat alkotniuk, s közben rajta kell maradniuk az elődök által évszázadok alatt kitaposott, sokszor mégis igen keskeny ösvényen. Ez a kötéltánc érződik napjaink egyik legkedveltebb fado-énekesnője, Ana Moura új albumán is, amely művészi színvonalát és technikai kivitelezését tekintve kifogástalan. Konceptióját vizsgálva azonban már nem ilyen egyértelmű a kép: a tradicionális fado-trackekhez váltakozó sikerű próbálkozások társulnak, de a Guardian kritikusanak jelzőjét (miszerint a Desfado „szedett-vedett” lenne) azért túlságosan szigorúnak találom. Kiszabott időlegesen elhagyva, Moura Los Angelesben rögzítette ezt a CD-t; Joni Mitchell producere és egykori férje, Larry Klein közreműködésével. Klein patternjei világosan nyomon követhetők az egyes dalokban – a legegyszerűbben persze az A Case of You című Mitchell-feldolgozásban, amely arra tesz kísérletet, hogy portugál kontextusban értelmezze a singer-songwriter kissé idejémtúlt fogalmát. Ennél sokkal kedélyesebb (egyszerre bensőséges és izgalmas) Moura saját szerzeménye, egy angol nyelvű szerelmes dal, a Dream of Fire, amelynek jazzes-popos zongoraszólóját nem kisebb név játssza, mint Herbie Hancock. De a legjobbak a hagyományos fado hangzásvilágát megőrző, Bairo Alto-i éjszakákat idéző számok, mint a címadó dal vagy a Despiu a Saudade. A kérdés ezek után továbbra is az: milyen mértékben, milyen eszközökkel szabad és érdemes kísérletezni?

Retkes Áttila

Universal Music Portugal
06025 372 28584